

Diagnoza zjawisk negatywnych sporządzona na potrzeby wyznaczenia

obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Świerklany

Opracowanie:

Grupa CDE Sp. z o.o.

Biuro:

ul. Krakowska 11

43-190 Mikołów

Tel/fax: 32 326 78 16

e-mail: biuro@ekocde.pl

Zespół autorów:

Martyna Gajda

Kamil Krzoski

Michał Mroskowiak

Anna Piotrowska

Wojciech Płachetka

Katarzyna Płonka

Tomasz Pilch

Aleksandra Szlachta

Kierownik projektu:

Agnieszka Kopańska

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie.....	5
1.1 Cel opracowania	5
1.2. Metodologia.....	5
2. Diagnoza zjawisk społecznych.....	10
2.1 Położenie	10
2.2 Sytuacja demograficzna	13
2.3 Bezrobocie	16
2.4 Pomoc społeczna	19
2.5 Edukacja.....	25
2.6 Uczestnictwo w życiu publicznym i kulturalnym	28
3. Inne negatywne zjawiska	32
3.1 Sfera gospodarcza.....	32
3.2 Sfera techniczna.....	34
3.3 Sfera przestrzenno-funkcjonalna	37
3.4 Sfera środowiskowa	40
4. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego	42
4.1 PODSUMOWANIE ZJAWISK SPOŁECZNYCH.....	42
Bezrobocie	42
Pomoc społeczna	43
Frekwencja wyborcza.....	45
4.2 SFERA SPOŁECZNA - OBSZARY KRYZYSOWE	46
4.3 PODSUMOWANIE ZJAWISK GOSPODARCZO-TECHNICZNO-ŚRODOWISKOWO-PRZESTRZENNO- FUNKCJONALNYCH	48
Sfera gospodarcza.....	48
Sfera techniczna.....	48
Strefa przestrzenno-funkcjonalna.....	49

Strefa środowiskowa.....	51
4.4 SFERA GOSPODARCZO - TECHNICZNO – ŚRODOWISKOWO – PRZESTRZENNO -FUNKCJONALNA – OBSZARY KRYZYSOWE.....	51
4.5 OBSZAR ZDEGRADOWANY	53
5. Obszar rewitalizacji Gminy Świerklany.....	55
Spis rysunków	61
Spis tabel.....	62

1. WPROWADZENIE

1.1 Cel opracowania

Rewitalizacja stanowi proces trwałego wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Celem niniejszego opracowania jest wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Świerklany. Opracowanie wpisuje się w proces realizacji Strategii Rozwoju Gminy Świerklany na lata 2015-2023 (uchwała nr 74/X/15) Rady Gminy Świerklany z dnia 22 października 2015), w której zapisane jest zapewnienie dostępu do wysokiej jakości, spójnej i nowoczesnej infrastruktury technicznej oraz poprawa atrakcyjności inwestycyjnej m.in. poprzez rewitalizację zmierzającą do poprawy estetyki i funkcjonalności przestrzeni, organizacji, wzbogacenia i wykorzystania terenów zielonych, podniesienia atrakcyjności obiektów o wartości kulturowej, wzmocnienia instytucji kultury i ich funkcji edukacyjnych oraz zwiększenia udziału mieszkańców w kulturze.

1.2. Metodologia

Niniejsza diagnoza sporządzona została w oparciu o następujące dokumenty:

- ✓ Ustawę z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji (Dz. U. 2015 poz. 1777);
- ✓ Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 Ministra Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 roku.

Proces diagnostyczny składał się z czterech głównych etapów, z czego dwa pierwsze miały charakter analizy wskaźnikowej, dwa kolejne dotyczyły wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Wyznaczony w ten sposób obszar rewitalizacji stanowi najbardziej problemowy obszar Gminy i na nim będzie koncentrowała się interwencja w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji.

ETAP I	Analiza negatywnych zjawisk społecznych na terenie Gminy Świerklany (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji oraz kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym).
ETAP II	Analiza innych negatywnych zjawisk: gospodarczych, technicznych oraz przestrzenno-funkcjonalnych.
ETAP III	Wyznaczenie obszaru zdegradowanego, czyli obszaru, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych oraz występowaniem co najmniej jednego z innych negatywnych zjawisk.

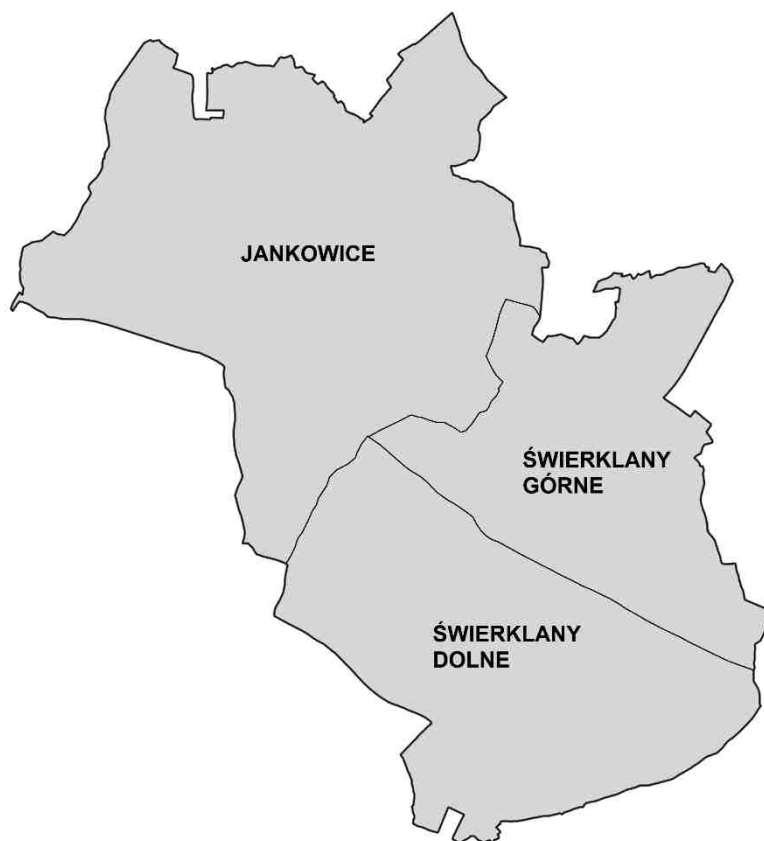
DIAGNOZA ZJAWISK NEGATYWNYCH SPORZĄDZONA NA POTRZEBY WYZNACZENIA OBSZARU
ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI GMINY ŚWIERKLANY

ETAP IV	Wyznaczenie obszaru rewitalizacji, czyli obszaru, który cechuje się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, stanowiącego nie więcej niż 20% powierzchni gminy i zamieszkały przez nie więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy.
----------------	---

Sieć osadniczą Gminy tworzą trzy sołectwa: Jankowice, Świerklany Dolne, Świerklany Górne. Poniższa tabela przedstawia wykaz ulic wchodzących w skład poszczególnych sołectw.

L.p.	Sołectwo	Wykaz ulic
1	Jankowice	Akacyjowa, Bema, Biasowicka, Boguszowicka, Borowików, Brzozowa, Dygasińskiego, Grażyńskiego, Górnicza, Hoły, Iglasta, Jarzębinowa, Jaworowa, Kopernika, Korczaka, Korfantego, Kościelna, Krótka, Księdza Walentego, Liściasta, Lompy, Miarki, Moczydła, Morcinka, Nowa, Piaskowa, Podkościele, Podlesie, Polna, Poprzeczna, Prosta, Przemysłowa, Przyjemna, Radosna, Reymonta, Równoległa, Rybnicka, Skargi, Spokojna, Sportowa, Świerklańska, Topolowa, Tulipanowa, Ukośna, Wesoła, Wierzbowa, Wolności, Wowry
2	Świerklany Dolne	Aleja, Basztowa, Błękitna, Gogołowska, Granice, Henryka Pobożnego (od nr 1 do 20), Hutnicza, Jana Kazimierza, Jankowicka, Kasztelańska, Kazimierza Wielkiego, Korytarzowa, Kościelna (od 1 do 18A), Księdza Janika, Księdza Ligonja, Kucharzówka, 3 Maja, Malarska, Piekarnicza, Połomska, Powstańców, Rolnicza, Spacerowa, Stawowa, Szerocka (od 28 do końca), Szklarnia, Szybowa, Władysława Jagiełły, Władysława Łokietka (od 1 do 34), Władysława Warneńczyka, Wodzisławska, Zamkowa, Zielona, Złota, Zygmunta Starego
3	Świerklany Górne	Bratkowa, Boryńska, Budowlana, Fiołkowa, Gajowa, Górna, Górnośląska, Henryka Pobożnego (od 21 do końca), Jana III Sobieskiego, Jesienna, Kościelna (od 19 do końca), Kościuszki, Leśna, Letnia, Łąkowa, Makowa, Mieszka I, Ogrodnicza, Plebiscytowa, Pogodna, Parytetyczna, Przemysłowa, Rajska, Rybacka, Rybnicka, Rycerska, Słoneczna, Sosnowa, Stokrotkowa, Strażacka, Szkolna, Szerocka (od nr 1 do 27) Świerkowa, Tęczowa, Tulipanowa, Wiejska, Wiosenna, Władysława Łokietka (od nr 35 do końca), Wrzosowa, Zimowa, Żeglarska, Żorska

Poniższy rysunek przedstawia podział Gminy Świerklany na sołectwa.

Rysunek 1: Podział Gminy Świerklany na sołectwa (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

METODY WYKORZYSTANE W PROCESIE DIAGNOSTYCZNYM

Proces diagnostyczny przebiegał we współpracy zespołu ekspertów zewnętrznych i przedstawicieli Urzędu Gminy Świerklany i jednostek organizacyjnych w każdym obszarze prac.

W procesie delimitacji obszaru zdegradowanego wykorzystano różnorodne źródła informacji, dzięki czemu zastosowane podejście ma charakter holistyczny i łączy metody ilościowe z jakościowymi. Dla wydzielonych uprzednio jednostek urbanistycznych pozyskano materiał statystyczny dostępny w zasobach Urzędu Gminy Świerklany oraz wygenerowany przez instytucje zewnętrzne, m.in. Powiatowy Urząd Pracy w Rybniku, Komendę Miejską Policji w Rybniku, Komendę Miejską Państwowej Straży Pożarnej w Rybniku, Państwową Komisję Wyborczą czy miejskie szkoły podstawowe i gimnazjalne. Część pozyskanych tą drogą danych została wykorzystana do opracowania wskaźników, a część posłużyła do dokonania waloryzacji istniejącego zagospodarowania. Dodatkowym narzędziem służącym pozyskaniu informacji na potrzeby diagnozy była ankieta, dzięki której zbadano opinie mieszkańców w zakresie występowania obszarów problemowych na terenie Gminy.

ANALIZA WSKAŹNIKOWA

Uzyskane dane posłużyły do budowy wskaźników odnoszących wielkość zjawiska do poszczególnych jednostek pomocniczych. Proces ten był zdeterminowany dostępnością danych, różnym stopniem ich szczegółowości, a także sposobem gromadzenia informacji. Dane gromadzone są w dwóch układach:

- ❖ liniowym, czyli w odniesieniu do poszczególnych ulic,
- ❖ powierzchniowym, które należało przeliczyć do układu analizowanych jednostek urbanistycznych.

Większość wskaźników ma charakter względny, pozostałe pokazują wielkość zjawiska w liczbach bezwzględnych. Wszystkie jednak spełniają wymóg poprawności metodologicznej – zostały skonstruowane zgodnie z zasadami matematycznymi i statystycznymi, opisują zjawisko w sposób czytelny, są łatwe w odbiorze, weryfikowalne i różnicują przestrzeń Gminy. W wyniku tak przeprowadzonej procedury zbudowano listę wskaźników, które posłużyły do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

DIAGNOZA ZJAWISK NEGATYWNYCH SPORZĄDZONA NA POTRZEBY WYZNACZENIA OBSZARU
ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI GMINY ŚWIERKLANY

Tabela 1: Wykaz wskaźników wykorzystanych do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji (opracowanie własne)

L.p.	Sfera	Wskaźnik
1	SPOŁECZNA	Liczba świadczeń przyznanych z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców
2	SPOŁECZNA	Liczba świadczeń przyznanych z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców
3	SPOŁECZNA	Liczba przyznanych świadczeń rodzinnych na 100 mieszkańców
4	SPOŁECZNA	Frekwencja wyborcza [%]
5	SPOŁECZNA	Liczba osób bezrobotnych ogółem na 100 mieszkańców
6	SPOŁECZNA	% bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i niższym w stosunku do ogółu bezrobotnych
7	GOSPODARCZA	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców
8	TECHNICZNA	Masa [Mg] wyrobów azbestowych na 1 km ²
9	FUNKcjONALNO-PRZESTRZENNA	Liczba przeprowadzonych interwencji policji na 100 mieszkańców
10	FUNKcjONALNO-PRZESTRZENNA	Liczba pożarów i miejscowych zagrożeń na 100 mieszkańców
11	ŚRODOWISKOWA	Liczba budynków objętych selektywnym odbiorem odpadów na 100 budynków

2. DIAGNOZA ZJAWISK SPOŁECZNYCH

2.1 Położenie

Gmina Świerklany znajduje się w środkowo-zachodniej części województwa śląskiego, w powiecie rybnickim. Gmina sąsiaduje z:

- miastem Rybnik – od północy,
- miastem Żory – od wschodu,
- miastem Jastrzębie – od południowego - wschodu,
- Gminą Mszana – od południowego - zachodu,
- Gminą Marklowice – od zachodu.

Poniżej przedstawiono położenie Gminy Świerklany na tle województwa śląskiego oraz powiatu rybnickiego.

Rysunek 2: Położenie powiatu rybnickiego na tle województwa śląskiego (źródło: www.gminy.pl)

Rysunek 3: Położenie Gminy Świerklany na tle powiatu rybnickiego (źródło: www.gminy.pl)

Gmina Świerklany zajmuje powierzchnię 23,90 km². Sieć osadniczą Gminy tworzą 3 sołectwa: Jankowice, Świerklany Dolne oraz Świerklany Górne. Największą powierzchnię zajmuje sołectwo Jankowice – 11,26 km². Powierzchnia poszczególnych sołectw została przedstawiona w poniższej tabeli.

Tabela 2. Powierzchnia poszczególnych sołectw Gminy Świerklany (źródło: dane UG Świerklany)

Numer	Nazwa sołectwa	Powierzchnia [km ²]
1	Jankowice	11,26
2	Świerklany Dolne	7,33
3	Świerklany Górne	5,31

Jankowice

Początki Jankowic sięgają głębokiego średniowiecza. Pierwsze źródła historyczne dotyczące wsi pochodzą z 1223 roku, a inne znajdują się w spisach dóbr biskupstwa wrocławskiego z 1229 i 1305 roku. Jankowice posiadają swój herb, jest on znany od XIX wieku. Wieś zawsze nierozzerwalnie związana była z ziemią rybnicką i podobnie jak ona znajdowała się pod panowaniem Wielkich Moraw, Polski, Czech, Austrii, Prus, Niemiec i ponownie Polski. Z zachowanych do dzisiaj dokumentów wynika, że Jankowice z roku na rok stawały się coraz większą i zasobniejszą wsią. W okresie międzywojennym wieś przeżywała bujny rozwój gospodarczy i kulturalny. Wybuch II wojny światowej znacznie zakłócił rozwój wsi, rozpoczęły się aresztowania i prześladowania ludności. Wyzwolenie miejscowości nastąpiło w dniach 26-27 marca 1945 roku. W okresie powojennym istniała tutaj gmina Jankowice obejmująca swoim zasięgiem także Świerklany Górne i Dolne oraz Skrzeczkowice. W 1955 roku powołano Gminną Radę

Narodową, a następnie Gromadzką Radę Narodową. Od 1973 roku miejscowość włączono do gminy Świerklany z siedzibą w Jankowicach.

Świerklany Dolne

Świerklany Dolne wyodrębniły się z miejscowości Świerklany, o której pierwsze wzmianki pochodzą ze spisów dóbr biskupa wrocławskiego z 1300 roku. Wyodrębnienie to miało miejsce około XVII wieku i początkowo miejscowość funkcjonowała jako Świerklany Średnie, by ostatecznie przyjąć, zachowaną do dzisiaj nazwę Świerklany Dolne. Wieś należała do parafii w Połomii i posiadała własny drewniany filialny 300-letni kościół. Od 1812 roku działała we wsi szkoła, którą przeniesiono do nowego, większego budynku w roku 1857. Mieszkańcy Świerklan Dolnych utrzymywali się głównie z rolnictwa, a ich sytuacja materialna znacznie się poprawiła po zniesieniu pańszczyzny. W 1939 roku Świerklany Dolne były wsią stosunkowo zamożną. Wybuch II wojny światowej zakłócił dotychczasowy rozwój wsi. Świerklany Dolne zostały zajęte przez wojska niemieckie. Wyzwolenie miejscowości nastąpiło w dniach 26-27 marca 1945 roku. W okresie powojennym Świerklany Dolne należały początkowo do gminy Jankowice. W 1954 roku Świerklany Dolne i Górne utworzyły gromadę Świerklany, a od 1973 roku miejscowość weszła w skład gminy Świerklany z siedzibą w Jankowicach.

Świerklany Górne

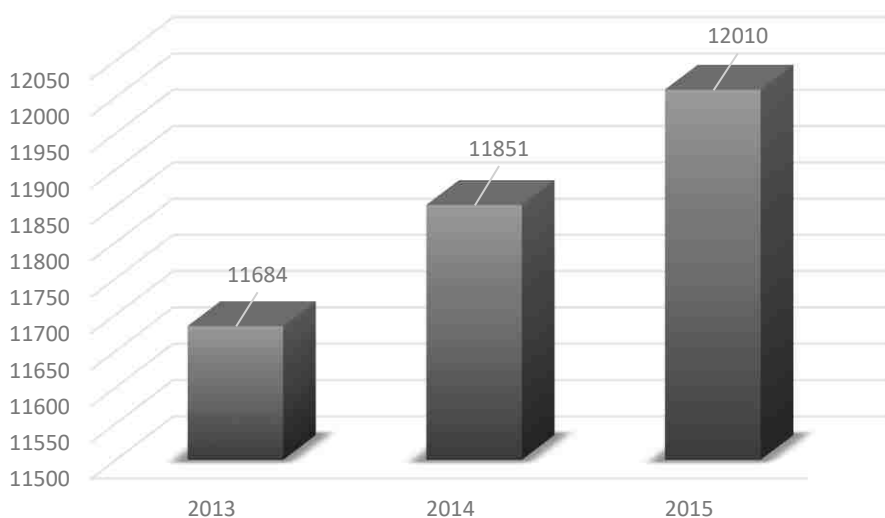
Okolo 1500 roku Świerklany Górne wyodrębniły się z istniejącej już od 1300 roku miejscowości Świerklany, figurującej w spisach dóbr biskupa wrocławskiego pod nazwą "Swrklant". Pierwsze najstarsze zabudowania powstały wzdłuż obecnej ulicy Wiejskiej i Parytetycznej. W okresie międzywojennym aktywnie działały tutaj liczne organizacje: Związek Powstańców Śląskich, związek górników Zjednoczenie Zawodowe Polskie, Związek Młodzieży Pracującej Jedność, Towarzystwo Matek Polek, Związek Harcerstwa Polskiego, Towarzystwo Gimnastyczne Sokół. W 1939 roku Świerklany Górne były wsią stosunkowo zamożną. Istniała tutaj szkoła i działało kilka sklepów, a wieś była zelektryfikowana. Wybuch II wojny światowej zakłócił dotychczasowy rozwój wsi, Świerklany Górne zostały zajęte przez wojska niemieckie. Ustała działalność wszystkich stowarzyszeń religijnych i społecznych. Wyzwolenie miejscowości nastąpiło w dniach 26-27 marca 1945 roku. W okresie powojennym Świerklany Górne należały początkowo do gminy Jankowice. W 1954 roku Świerklany Górne i Dolne utworzyły gromadę Świerklany, a od 1973 roku miejscowość weszła w skład gminy Świerklany z siedzibą w Jankowicach.

2.2 Sytuacja demograficzna

Liczba mieszkańców

Gminę Świerklany w 2015 roku zamieszkiwało 12 010 mieszkańców, z czego 6 121 to kobiety, a 5 889 to mężczyźni. Sytuacja demograficzna w Gminie wydaje się być korzystna. Od 2013 roku liczba mieszkańców systematycznie wzrastała. Poniższy wykres przedstawia zmiany ogólnej liczby mieszkańców w latach 2013-2015.

Rysunek 4: Liczba mieszkańców Gminy Świerklany w latach 2013-2015 (źródło: UG Świerklany)

Poniższa tabela przedstawia liczbę mieszkańców Gminy Świerklany w latach 2013-2015 z podziałem na poszczególne sołectwa.

Tabela 3: Zestawienie liczby mieszkańców (z uwzględnieniem płci) w latach 2013-2015 z podziałem na sołectwa Gminy Świerklany (opracowanie własne na podstawie danych UG Świerklany)

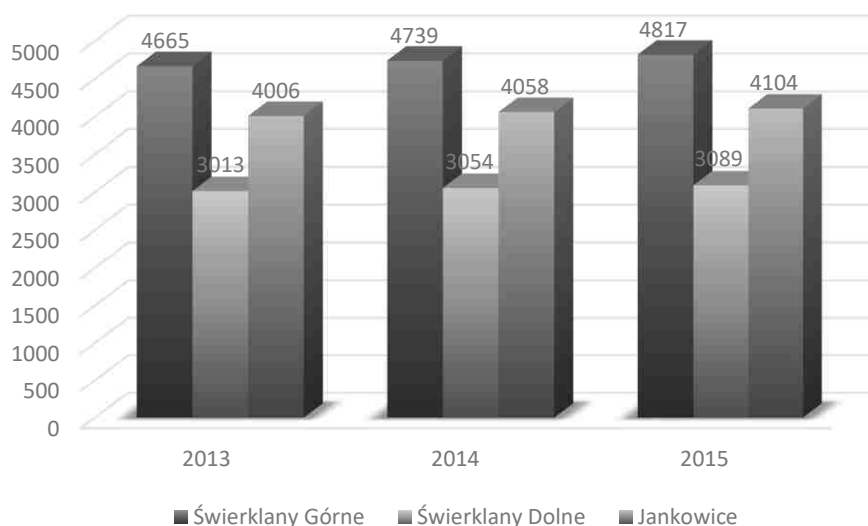
	2013									SUMA
	wiek przedprodukcyjny (0-18)			wiek produkcyjny (19-67)			wiek poprodukcyjny (68-100)			
	K	M	łącznie	K	M	łącznie	K	M	łącznie	
Świerklany Górne	531	565	1096	1595	1611	3206	223	140	363	4665
Świerklany Dolne	365	366	731	1029	1009	2038	156	88	244	3013
Jankowice	461	441	902	1375	1362	2737	233	134	367	4006
										11684

DIAGNOZA ZJAWISK NEGATYWNYCH SPORZĄDZONA NA POTRZEBY WYZNACZENIA OBSZARU
ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI GMINY ŚWIERKLANY

	2014									SUMA
	wiek przedprodukcyjny (0-18)			wiek produkcyjny (19-67)			wiek poprodukcyjny (68-100)			
	K	M	łącznie	K	M	łącznie	K	M	łącznie	
Świerklany Górne	530	586	1116	1620	1619	3239	233	151	384	4739
Świerklany Dolne	364	370	734	1037	1021	2058	164	98	262	3054
Jankowice	469	438	907	1380	1381	2761	247	143	390	4058
										11851

	2015									SUMA
	wiek przedprodukcyjny (0-18)			wiek produkcyjny (19-67)			wiek poprodukcyjny (68-100)			
	K	M	łącznie	K	M	łącznie	K	M	łącznie	
Świerklany Górne	542	596	1138	1635	1634	3269	245	165	410	4817
Świerklany Dolne	364	366	730	1042	1037	2079	176	104	280	3089
Jankowice	463	442	905	1387	1387	2774	267	158	425	4104
										12010

Poniższy wykres przedstawia trend zmian liczby mieszkańców poszczególnych sołectw Gminy w latach 2013-2015. Z wykresu wynika, że w każdym sołectwie obserwuje się wzrost liczby mieszkańców względem roku 2013.

Wykres 1: Zmiany liczby mieszkańców na terenie poszczególnych sołectw w latach 2013-2015 (opracowanie własne na podstawie danych UG Świerklany)

Gęstość zaludnienia

Gęstość zaludnienia to wskaźnik pokazujący wielkość osadnictwa ludności na określonej powierzchni terenu. Najczęściej ustala się go w postaci liczby osób zamieszkujących daną gminę w przeliczeniu na kilometr kwadratowy. Poniższa tabela przedstawia gęstość zaludnienia na terenie województwa śląskiego, powiatu rybnickiego oraz Gminy Świerklany w latach 2013-2015.

Tabela 4: Gęstość zaludnienia w poszczególnych jednostkach administracyjnych w latach 2013-2015 (źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS; dane UG Świerklany)

Jednostka	Gęstość zaludnienia			Trend zmian
	2013	2014	2015	
Województwo śląskie	373	372	371	↓
Powiat Rybnicki	344	345	346	↑
GMINA ŚWIERKLANY	489	496	502	↑

Gęstość zaludnienia na terenie Gminy Świerklany w poszczególnych sołectwach przedstawia tabela poniżej.

Tabela 5: Gęstość zaludnienia na terenie sołectw Gminy Świerklany w latach 2013-2015 (opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Świerklany)

Sołectwo	Gęstość zaludnienia [os./km ²]			Trend zmian
	2013	2014	2015	
Świerklany Górne	878	892	907	↑
Świerklany Dolne	411	417	422	↑
Jankowice	356	360	364	↑
GMINA ŚWIERKLANY	489	496	502	↑

Struktura wiekowa mieszkańców

W ostatnich dziesięcioleciach w kraju zmieniła się radykalnie struktura wiekowa Polaków. W sytuacji niskiej liczby urodzeń oraz wydłużania się przeciętnego trwania życia ludzkiego zwiększyły się zarówno liczba, jak i odsetek osób starszych. W obliczu zmniejszającej się w istotny sposób liczby pracujących obywateli wiele krajów staje wobec dylematu: czy prowadzić politykę pronatalistyczną i prorodzinną, czy też postawić na imigrację siły roboczej z krajów o większej dzietności. Zgodnie z definicją wieku produkcyjnego jest to ludność wykonująca pracę przynoszącą dochód oraz bezrobotni; przedział wiekowy przyjęty w statystyce dla potrzeb ekonomii.

Poniższa tabela przedstawia strukturę wiekową mieszkańców Gminy Świerklany w latach 2013-2015.

Tabela 6: Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Świerklany w latach 2013-2015 (źródło: dane Urząd Gminy Świerklany)

	Wiek przedprodukcyjny (0-18 lat)	Wiek produkcyjny (19-67 lat)	Wiek poprodukcyjny (68-100 lat)
2013	2729	7981	974
2014	2757	8058	1036
2015	2773	8122	1115

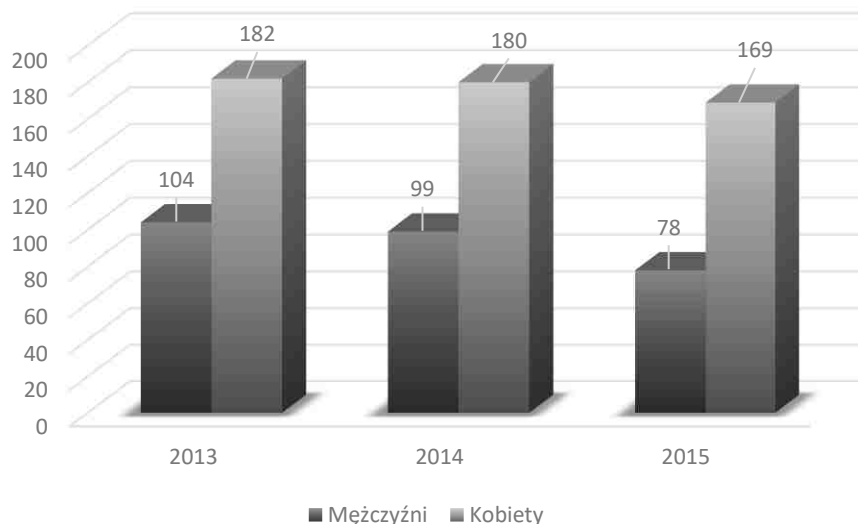
2.3 Bezrobocie

Bezrobocie jest zjawiskiem społecznym polegającym na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia nie znajduje faktycznego zatrudnienia z różnych powodów. Bezrobocie jest przyczyną degradacji ekonomicznej osób nim dotkniętych oraz ich rodzin. Gwałtowny spadek dochodów spowodowany utratą pracy doprowadza do wymuszonego ograniczania lub rezygnacji z zaspokajania niektórych potrzeb, a także zmusza do korzystania z finansowej i rzeczowej pomocy z zewnątrz, co często doprowadza do narastania spirali zadłużenia. Najdotkliwiej skutki bezrobocia w płaszczyźnie ekonomicznej odczuwają rodziny wielodzietne oraz niepełne. Utrata jedynego żywiciela rodziny oznacza natychmiastowe pogorszenie warunków życia. Skutki bezrobocia rodziców nie tylko zmieniają sytuację dzieci, ale często mogą negatywnie wpłynąć na ich przyszłe losy w związku z ograniczonymi możliwościami realizacji planów edukacyjnych. Grupą szczególnie zagrożoną skutkami bezrobocia jest młodzież, a w szczególności absolwenci. Bezrobocie zniekształca proces aktywizacji zawodowej młodych ludzi. Bezrobocie ma w tej grupie osób skutki nie tylko ekonomiczne, ale może mieć również skutki w postaci zakłóceń w sferze psychospołecznej. Bezczyność i nieuregulowany tryb życia wyzwalają w młodzieży zachowania dewiacyjne i patologiczne, które prowadzą do narastania kolejnych problemów społecznych, takich jak alkoholizm, przemoc w rodzinie, czy wzrost przestępczości.

Tabela 7: Liczba osób bezrobotnych na terenie województwa, powiatu oraz Gminy Świerklany (źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS; Powiatowy Urząd Pracy w Rybniku)

Jednostka	Bezrobocie			Trend zmian
	2013	2014	2015	
Województwo śląskie	208 296	175 675	148 508	↓
Powiat rybnicki	2 288	1 950	1 743	↓
Gmina Świerklany	286	279	247	↓

Rysunek 5: Liczba osób bezrobotnych na terenie Gminy Świerklany w latach 2013-2015 z uwzględnieniem płci (opracowanie własne na podstawie danych GUS)

Tabela 8: Charakterystyka bezrobocia na terenie Gminy Świerklany w latach 2013-2015 (źródło: PUP w Rybniku)

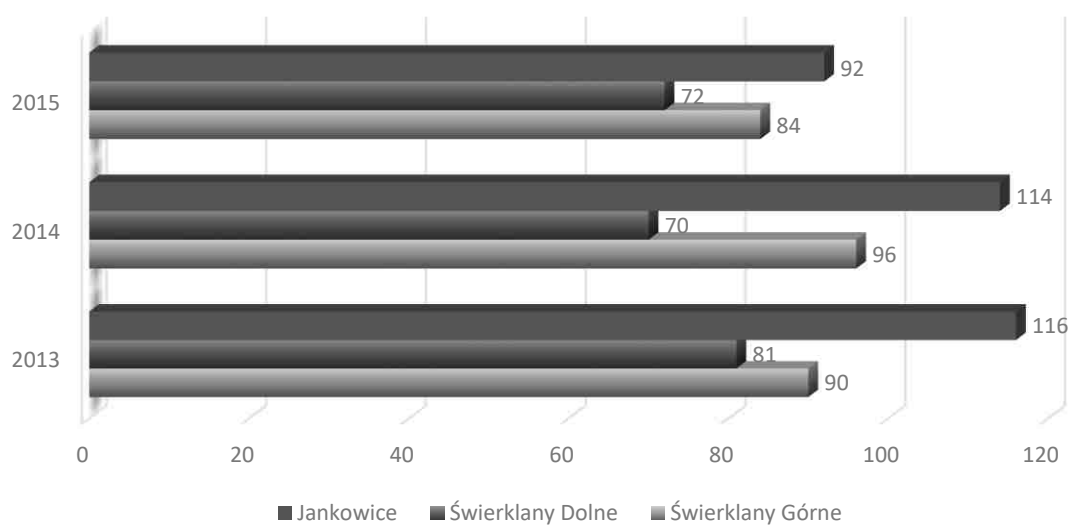
	Liczba osób bezrobotnych ogółem	Liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia	Liczba osób długotrwale pozostających bez pracy
2013	286	61	114
2014	279	61	109
2015	247	51	110

Tabela 9: Wykształcenie osób bezrobotnych na terenie Gminy Świerklany w latach 2013-2015 (źródło: PUP w Rybniku)

Wykształcenie	2013	2014	2015
Gimnazjalne i poniżej	74	53	57
Zasadnicze zawodowe	75	93	71
Policealne i średnie zawodowe	67	61	54
Średnie ogólnokształcące	28	28	29
Wyższe	42	44	36

Tabela 10: Charakterystyka bezrobocia na terenie poszczególnych sołectw Gminy Świerklany w latach 2013-2015 (źródło: PUP w Rybniku)

Sołectwo	liczba osób bezrobotnych ogółem	Liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia	Liczba osób długotrwale pozostających bez pracy
2013			
Świerklany Górne	90	19	37
Świerklany Dolne	81	13	35
Jankowice	116	29	43
2014			
Świerklany Górne	96	19	33
Świerklany Dolne	70	14	25
Jankowice	114	29	51
2015			
Świerklany Górne	84	18	34
Świerklany Dolne	72	16	32
Jankowice	92	18	44

Rysunek 6. Liczba osób bezrobotnych ogółem na terenie poszczególnych sołectw Gminy Świerklany w latach 2013-2015 (źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP Rybnik)